

betreffende alle mogelijke alternatieven en moeten grondig de kennis, bezorgdheden en verwachtingen van hun patiënten beoordelen, om samen de beste keuze te maken.

Methode: Het betreft een literatuuronderzoek van enerzijds evidence-based informatie in verband met veiligheid, betrouwbaarheid en nevenwerkingen van verschillende contraceptiva en anderzijds van doorslaggevend patiëntenvoorkeuren.

Resultaten: Reeds langer bestaande kennis over veiligheid van hormonale contraceptie wordt overtuigend bevestigd in recent en lopend onderzoek, terwijl subjectieve nevenwerkingen moeilijker te bewijzen blijken en onderwerp voor discussie blijven. Voor gezonde vrouwen zonder risicofactoren blijft hormonale contraceptie een uitstekende keuze, waarbij de precieze methode vooral bepaald wordt door persoonlijke voorkeuren als kostprijs, zichtbaarheid, cycluscontrole en therapietrouw. We stellen een verschuiving vast van de traditionele combinatiepil naar omkeerbare middellange- of lange-termijnmethoden onder controle van de gebruikster of de arts.

Conclusie: Een rijk gamma van verschillende contraceptiemethoden is een aanwinst voor de moderne gezondheidszorg. Dit vereist echter grondige kennis bij de zorgverstreker voor wat betreft verschillende methoden en patiëntenvoorkeuren, alsook bijzondere vaardigheden om een specifieke methode te demonstreren of toe te passen.

Primaire taalontwikkelingsstoornissen zijn geassocieerd met risicofactoren van moeder en gezin

F. B. Diepeveen¹, P. van Dommelen¹,
A. M. Oudesluys-Murphy², P. H. Verkerk¹

¹Child Health, TNO, Leiden, Nederland

²Willem-Alexander kinderziekenhuis, Leids Universitair Medisch Centrum, Leiden, Nederland
Contact: babettediepeveen@hotmail.com

Achtergrond en doelstelling: Met in de literatuur genoemde prevalenties van 2 tot 12% is een taalontwikkelingsstoornis (TOS) één van de meest voorkomende ontwikkelingsstoornissen. De literatuur over risicofactoren samenhangend met TOS is echter beperkt en inconsistent. Deze studie had als doel deze risicofactoren te identificeren.

Methode: Wij gebruikten gegevens uit de PreT studie (= studie naar Predictie model voor Taalontwikkelingsstoornissen). Bij deze nested case-control studie waren de cases leerlingen van een Speciaal Onderwijs school cluster 2 (=school voor kinderen met Ernstige Spraaktaal Moeilijkheden). Vanwege de strenge en uitgebreide onderzoeksprocedure voor plaatsing op deze scholen konden wij ervan uitgaan dat kinderen op deze scholen voldeden aan de internationaal gebruikte criteria voor TOS. Cases werden op leeftijd en geslacht gematcht met controle kinderen die op het regulier basisonderwijs zaten in dezelfde regio. Van alle kinderen in deze studiepopulatie werden het Jeugdgezondheidszorg (JGZ) dossier opgezocht en de perinatale gegevens, zoals over zwangerschap, geboorte, APGAR-score, en gegevens over moeder en gezin verzameld. Bijzonder aan deze studie was dat de gebruikte gegevens uit het JGZ-dossier waren vastgelegd direct na de geboorte en voor de diagnose TOS bekend was.

Resultaten: Van 253 paren kinderen met en zonder TOS konden de gegevens worden gebruikt en geanalyseerd. Hieruit bleek dat kinderen met TOS jongere moeders hadden dan de kinderen uit de controlegroep (gemiddelde leeftijd 30 jaar 9 maand versus gemiddelde leeftijd 31 jaar 9 maand) ($p=0,02$). Kinderen met TOS kregen minder vaak borstvoeding direct na de geboorte (55% versus 71%) ($p=0,0007$) en waren minder

vaak de eerstgeborenen binnen een gezin (33% versus 46%) ($p=0,002$). Bij geen van de andere onderzochte risicofactoren werd een statistisch significant verschil gevonden tussen de twee groepen.

Conclusie: Er werd een relatie gevonden tussen TOS en de leeftijd van de moeder, het krijgen van borstvoeding direct na de geboorte en plaats in de kinderrij. Helaas beschikten we niet over betrouwbare gegevens over de sociaaleconomische status. Dit kan de uitkomsten hebben beïnvloed. Perinatale risicofactoren lijken niet duidelijk geassocieerd te zijn met TOS [1].

Literatuur

- Diepeveen FB, van Dommelen P, Oudesluys-Murphy AM, Verkerk PH. Specific language impairment is associated with maternal and family factors. *Child Care Health Dev.* 2017;43,3: 401-5. doi.wiley.com/10.1111/cch.12451

Afspraakherinnering in de consultatiebureaus van Kind en Gezin: SMS-herinnering als best practice voor kwetsbare ouders

R. Eggermont¹

¹Kind en Gezin, Brussel, België

Contact: rita.eggermont@kindengezin.be

Achtergrond en doelstelling: Vruuchteloze afspraken zijn een welbekend probleem dat een hypotheek legt op de efficiëntie en kostprijs van onze jeugdgezondheidszorg diensten. Dit heeft ook gevolgen voor de inhoudelijke doelstellingen zoals het bereik en de tijdigheid van screeningtests, vaccinaties of een minder adequate opvolging van groei en ontwikkeling. Wij onderzochten in hoeverre het zenden van reminders effect heeft op het doelgroep bereik.

Methode: Om het aantal *no show* contacten te verminderen werd in het Geïntegreerd elektronisch kinddossier van Kind en Gezin ingebouwd dat ouders voorafgaand aan een afspraak volgens een vooraf ingesteld tijdschema een e-mail én SMS-herinnering kregen. Onder druk van besparingen moest de SMS-herinnering beperkt worden en werd gekozen voor de consulten met het grootste tussenliggend tijdsinterval (namelijk de consulten bij 24 en 30 maanden) én met het laagste doelgroep bereik, in de hoop voor die contacten een maximaal effect te bereiken.

Resultaten: Sinds de introductie van de afspraakherinnering in april 2012 steeg het doelgroepbereik voor het consult van 30 maanden van 37,6% tot 60,1% en voor kansarme gezinnen van 28,5% naar 44,6%. In beide doelgroepen werd het consult bij 8 weken het contact met het hoogste bereik, terwijl van tevoren het consult bij 16 weken het hoogste bereik had (tab. 1). In dit 8 weken consult wordt gestart met de vaccinaties, wat een impact had op de inhoudelijke doelstelling om meer kinderen tijdig te laten starten met hun vaccinaties.

Bij evaluatie bleek dat nogal wat kansarme gezinnen niet over internet beschikken of geen e-mail gebruiken. Voor deze groep bestaat al langer de vraag om voor alle contacten een SMS-herinnering te kunnen sturen daar de meeste ouders wel over een telefoon beschikken.

Conclusie: Door het zenden van reminders voor consulten kan het bereik van de doelgroep worden verhoogd. Sinds juni 2015 is het mogelijk voor ouders om zelf online een afspraak te maken of te wijzigen. Vanaf september 2017 wordt de bijhorende APP voor smartphone in productie genomen. Ouders die een online account hebben krijgen hun afspraakherinneringen nu via de APP en kunnen hun afspraken opslaan in hun persoon-